

Rizika v oblasti pasivních obchodů banky

Banka podstupuje při svých pasivních obchodech níže uvedená rizika:

Riziko likvidity znamená pro banku možný nedostatek volných finančních prostředků k pokrytí jejích závazků. Týká se každé banky. Je rizikem toho, že určitý obchod nepůjde v danou chvíli vůbec uskutečnit. Důvodem této situace může být vlastní platební neschopnost podnikatele či banky nebo nelikvidita trhu, kdy ke svému obchodu nemůže banka najít protistranu nebo kdy nízká likvidita trhu s finančními nástroji brání rychlé realizaci naplánovaných obchodů, čímž je omezen přístup k finančním prostředkům. Existence a projevení se tohoto rizika znemožňuje provádět bankou plánované transakce nebo alespoň zvyšuje náklady jejich provádění, týká se také neschopnosti obchodní banky plnit požadavky ČNB na povinné minimální rezervy. Každá banka, pokud se nechce dostat do potíží, musí být v každém okamžiku likvidní.

Úrokové riziko (tržní riziko) vyplývá z možných změn tržních úrokových sazeb a jejich negativního dopadu na zisk resp. čistou hodnotu vlastního kapitálu banky. Vyplývá z produktů s fixní úrokovou mírou nebo všeobecně ze struktury bilance. Banka se může dostat do situace, kdy získá úvěrové zdroje za vyšší úrokovou sazbu, než za jakou ji bude schopna prodat klientovi, čímž vzniká ztráta. Riziko závisí jak na měně, tak na splatnosti příslušných peněžních toků.

Měnové riziko (tržní riziko) souvisí s volatilitou měnových kursů. Ještě v nedávné minulosti toto riziko nebylo nijak významné, protože kurzy světových měn byly svázané se zlatem, případně s americkým dolarem, který byl až do roku 1973 kryt zlatem. Kurzy měn jsou od této doby určovány na základě nabídky a poptávky, přičemž bývají usměrňovány měnovou politikou centrální banky. Měnové riziko vzniká u banky v případě, že tato drží část svých aktiv a pasiv v cizích měnách. Při tom hodnoty těchto aktiv a pasiv jsou vyjádřeny v domácí měně, tedy v českých korunách.

Kapitálové riziko souvisí s nesolventností banky. Čím vyšší je vlastní kapitál banky, tím menší je právě riziko nesolventnosti. Výše vlastního kapitálu banky musí být dostatečná na pokrytí jejích ztrát. Naproti tomu však platí, že zvyšování vlastního kapitálu snižuje jeho rentabilitu. Stanovením optimální míry vlastního kapitálu banky se zabývá také ČNB. Na základě pravidel stanovených Basilejským výborem pro bankovní dohled mají i u nás banky povinnost dodržovat určitou míru *kapitálové přiměřenosti* (capital adequacy). Zjednodušeně se jedná o poměr kapitálu a rizikově vážených aktiv, který je stanovován na denním základě. Minimální výše tohoto ukazatele činí 8 %.

ÚROKOVÉ RIZIKO

Analýza efektivních úrokových měr rozdělená dle hlavních měn skupiny ČSOB za rok 2005:

(%)	Kč	EUR	Sk	USD
Aktiva				
Pohledávky za bankami	4,28	2,87	4,87	5,64
Investiční cenné papíry	4,57	4,61	5,78	5,42
Úvěry	4,84	3,87	5,35	6,57
Finanční leasing	6,94	0	7,58	0
Závazky				
Závazky k bankám	1,82	2,04	1,61	5,63
Závazky ke klientům	2,06	0,96	2,12	2,14
Vydané dluhové CP	4,6	0	4,04	0

Úrokové riziko skupiny se sleduje řídí mimo jiné s využitím výkazů o úrokové citlivosti v jednotlivých časových pásmech. Tyto výkazy obsahují jak rozvahové, tak podrozvahové čisté úrokové citlivé pozice Skupiny (= úrokové citlivá aktiva neurčená k obchodování po odečtení úrokově citlivých závazků neurčených k obchodování), které jsou členěny podle jednotlivých měn a časových pásem do nejbližšího termínu možné změny úrokové sazby.

Čistá úroková pozice skupiny ČSOB k 31.12.2006 v jednotlivých časových pásmech v hlavních měnách:

(mil.Kč)	Do 1 měsíce	Od 1 do 3 měsíců	Od 3 do 6 měsíců	Od 6 do 12 měsíců	Nad 1 rok
Kč	-16 967	7 029	-3 422	-199	13 559
EUR	-4 958	8 128	-3 260	-263	352
USD	1 249	-1 261	27	43	-58
Sk	-5 647	3 752	23	1 306	565

RIZIKO LIKVIDITY

Analýza finančních aktiv a závazků skupiny ČSOB podle jejich zbytkové splatnosti k 31.12.2005:

AKTIVA (mil.Kč)	Na požádání	Do 3 měsíců	Do 3 - 12 měsíců	Od 1 roku do 5 let	Více než 5 let	Nespecifikováno	Celkem
Pokl.hotovost a vklady u emisních bank	9 139	0	0	0	0	5 878	15 017
Pohledávky za bankami	3 372	56 346	1 113	20 285	561	1	81 678
Finanční aktiva vykazovaná v reálné hodnotě do zisku nebo ztráty	0	148 087	7 151	7 443	23 060	5 704	191 445
Investiční cenné papíry	0	13 516	17 740	75 831	67 396	3 209	177 692
Úvěry a pohl.z leasingu	5 040	37 061	34 593	62 656	60 411	39 596	239 357
Ostatní finanční aktiva	305	2 352	5 939	150	38	8 709	17493
Aktiva celkem	17856	257362	66536	166365	151466	63097	722682

ZÁVAZKY (mil.Kč)							
Zavazky k bankám	2 894	7 056	27	1 432	4 341	7 197	22 947
Finanční záv.vykazované v RH do zisku nebo ztráty	0	95 158	20 957	100	50	6 419	122 684
Závazky ke klientům	226 465	135 868	32 079	54 655	23 394	170	472 631
Vydané dluhové CP	1	21 326	263	12 325	4 931	2	38 848
Ostatní finanční závazky	842	485	745	1 100	266	19 407	22 845
Závazky celkem	230 202	259 893	54 071	69 612	32 982	33 195	679 955
Čistý rozdíl likvidních pozic v pásnu	-212 346	-2 531	12 465	96 753	118 484	29 902	42 727

MĚNOVÉ RIZIKO

Skupina je vystavena vlivu pohybu běžných měnových kurzů na svou finanční pozici a své peněžní toky. **Tabulka níže shrnuje, jak je skupina vystavena měnovému riziku k 31.12.2005.** V tabulce jsou uvedeny významné čisté pozice rozvahových i podrozvahových aktiv a závazků Skupiny (obchodních i bankovních) podle jednotlivých měn.

(mil.Kč)	31.12.2005	31.12.2004
USD	33	-407
Sk	-2 702	-1 507
EUR	2 891	1 093

Zásadou řízení měnového rizika v bankovní knize je minimalizovat devizové pozice v proveditelném rozsahu. Obchodní devizové pozice se řídí limity a jsou nepřetržitě pod kontrolou.

PRODUKTY BANK V CIZÍ MĚNĚ

Termínovaný vklad na dobu určitou u ČSOB

- v USD, EUR, CHF, GBP nebo SKK
- minimální vklad 500 Kč s ekvivalentem 1000 USD u cizí měny
- délka trvání vkladu od 7 dnů do 3 let
- výše úrokové sazby závisí na délce trvání vkladu a objemu vložených peněz

Fixní úrokové sazby pro termínovaný vklad v Kč:

	1.pásmo	2.pásmo	3.pásmo	4.pásmo
doba vkladu	do 149 999 Kč	od 150 000Kč do 499 999Kč	od 500 000Kč do 999 999Kč	od 1000 000Kč
7 dní	0,70	0,85	1,15	1,45
14 dní	0,70	0,85	1,15	1,45
1 měsíc	0,85	0,95	1,40	1,50
3 měsíce	0,85	0,95	1,40	1,50
6 měsíců	1,20	1,35	1,65	1,75
9 měsíců	1,20	1,35	1,65	1,75
12 měsíců	1,50	1,80	2,10	2,20
2 roky	1,55	1,85	2,15	2,25
3 roky	1,60	1,90	2,20	2,30

Fixní úrokové sazby pro ČSOB termínovaný vklad krátkodobý v cizí měně:

Měna	Objem vkladu		7	14	1	3	6	9	12
	min	max	dní	dní	měs.	měs.	měs.	měs.	měs.
1.pásmo									
USD	1 000	9 999	3,58	3,59	3,68	3,72	3,76	3,71	3,71
EUR	1 000	9 999	2,53	2,54	2,65	2,72	2,86	2,93	3,00
2.pásmo									
USD	10 000	49 999	3,73	3,74	3,83	3,87	3,91	3,86	3,86
EUR	10 000	49 999	2,63	2,64	2,75	2,82	2,96	3,03	3,10
3.pásmo									
USD	50 000 a více		3,88	3,89	3,98	4,02	4,06	4,01	4,01
EUR	50 000 a více		2,73	2,74	2,85	2,92	3,06	3,13	3,20

Příklad:

150 000 Kč = 7160 USD nebo 5163 EUR

termín.vklad v Kč → 150 000 Kč na 3 měsíce při úrok.sazbě 0,95 % p.a.

termín.vklad v USD → 7160 USD na 3 měsíce při úrok.sazbě 3,72 % p.a.

termín.vklad v EUR → 5163 EUR na 3 měsíce při úrok.sazbě 2,72 % p.a.

Z uvedeného příkladu je zřejmé, že není rozhodující jen objem finančních prostředků, které chceme na termínovaný vklad uložit, ale hlavně měna, ve které tyto finanční prostředky jsou. V případě termínovaných vkladů u ČSOB by bylo nejvýhodnější ukládat peněžní prostředky v dolarech.

STRUKTURA BILANCE BANK NA STRANĚ PASIV

Rozvaha KB k 31.12.2005 v mil. Kč

PASIVA	k 31.12. 2005	k 31.12. 2004	% z celk. P
Závazky vůči bankám	31 526	18 548	6%
Závazky vůči klientům	370 058	358 825	75%
Záporné RH finančních derivátů	4 324	4 699	
Emitované CP	22 672	9 255	5%
Výdaje a výnosy příštích období a ost.pasiva	9 923	7 750	
Rezervy	3 437	4 245	
Daň z příjmů	0	366	
Odložený daňový závazek	1 484	1 028	
Pasiva celkem	443 424	404 716	
Vlastní kapitál			
Základní kapitál	19 005	19 005	
Emisní ážio, rezervy a fondy	31 309	24 573	
Vlastní kapitál celkem	50 314	43 578	10%
Pasiva a vlastní kapitál celkem	493 738	448 294	

Z výše uvedené rozvahy je zřejmé, že největší část na straně pasiv u banky představují závazky vůči klientům (cca 75 % celkových pasiv), další největší položku představuje vlastní kapitál celkem (10 % celkových pasiv), třetí nejvyšší položkou jsou závazky vůči bankám nebo v případě níže uvedené rozvahy jsou to vydané dluhové CP.

Rozvaha ČSOB k 31.12.2005 v mil. Kč

Závazky	k 31.12.2005	k 31.12.2004	
Závazky k bankám	10 677	12 411	2%
Finanční záv.vykazované v RH do zisku nebo ztráty	122 724	66 847	20%
Závazky ke klientům	391 865	356 647	64%
Vydané dluhové CP	22 354	13 190	4%
Ostatní závazky včetně daňového závazku	21 066	20 761	
Výnosy a výdaje příštích období	239	497	
Rezervy	1 340	1 007	
Závazky celkem	570 265	471 360	
Vlastní kapitál			
Základní kapitál	5 105	5 105	
Emisní ážio	1 423	1 423	
Zákonný Rezervní fond	18 687	18 687	
Kumulované zisky nevykázané ve výkazu ZZ	1 419	669	
Nerozdělený zisk	16 272	11 712	
Vlastní kapitál celkem	42 906	37 596	7%
Závazky a vlastní kapitál celkem	613 171	508 956	

Zdroj: Výroční zpráva ČSOB a výroční zpráva KB

Zpracovala: Veronika Chyťová